Práva maloletých osôb v súdnom konaní

Bulharsko

1. Právna spôsobilosť dieťaťa

Minimálny vek trestnej zodpovednosti v Bulharsku je 14 rokov. Vo všetkých prípadoch minimálny vek, keď žalobca môže samostatne podať žalobu na súd, je 14 rokov.

2. Prístup k prispôsobeným konaniam

Na všeobecných súdoch neexistuje špecializácia v oblasti súdnictva vo veciach detí. Na súdoch, kde je dostatok zamestnancov na zabezpečenie zásady náhodného prideľovania vecí, sú sudcovia pridelení na občianskoprávne a trestnoprávne oddelenie a zaoberajú sa len príslušnými vecami. Oddelenia môžu byť zriadené na krajských a okresných súdoch, pričom prideľovanie sudcov na ne sa uskutočňuje na základe rozhodnutia správneho riaditeľa súdu.

V bulharských právnych predpisoch sa stanovuje právna definícia „dieťaťa“. Na vyvodenie trestnej zodpovednosti sa takisto vyžaduje minimálny vek a uplatňujú sa osobitné pravidlá upravujúce ukladanie trestov maloletým osobám. V zmysle zákona o ochrane detí „dieťa je každá fyzická osoba, ktorá nedosiahla vek 18 rokov“.

Maloleté osoby sú rozdelené do dvoch skupín – od 14 do 16 rokov a od 16 do 18 rokov. Ich trestná zodpovednosť sa v porovnaní s trestnou zodpovednosťou dospelých zmierňuje, pričom vo vekovej kategórií od 16 do 18 rokov je úroveň zmiernenia nižšia.

Maloleté osoby, ktoré dovŕšili 16 rokov, môžu niesť správnu zodpovednosť podľa zákona o správnych deliktoch a trestoch, ako aj podľa osobitných zákonov, akým je vyhláška o boji proti výtržníctvu páchanému maloletými osobami.

3. Multidisciplinárne aspekty

Všetky príslušné organizácie musia koordinovať svoje činnosti s cieľom získať komplexné informácie o dotknutých deťoch. Právomoci orgánov na ochranu detí, ktorými sú Štátna agentúra na ochranu detí, riaditeľstvá sociálnej pomoci na miestnej úrovni, minister práce a sociálnej politiky, minister vnútra, minister školstva a vedy, minister spravodlivosti, minister zahraničných vecí, minister kultúry, minister zdravotníctva a starostovia obcí, upravuje zákon o ochrane detí.

4. Vzdelávanie odborníkov

Odborníci zúčastňujúci sa na súdnom konaní musia byť kvalifikovaní a mať bohaté skúsenosti, najmä s prácou s deťmi. Neexistujú žiadne právne požiadavky na vzdelanie, ale takmer všetci odborníci absolvovali kvalifikačné kurzy a školenia, ktoré im poskytujú špecifické zručnosti.

Sociálni pracovníci a príslušníci polície sa zase zúčastňujú na rôznych štúdiách, seminároch a stretnutiach, ktoré organizujú verejné inštitúcie, mimovládne organizácie a pod. Agentúra sociálnej pomoci ako hlavná štátna inštitúcia, ktorá je zodpovedná za vykonávanie politík ochrany detí na miestnej úrovni, organizuje početné školenia na zvýšenie kvalifikácie svojich úradníkov – sociálnych pracovníkov.

5. Najlepší záujem dieťaťa

Podľa zákona o ochrane dieťaťa je jednou z hlavných zásad ochrany zabezpečenie najlepšieho záujmu dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa je hlavnou zásadou účasti detí na súdnych konaniach. Vo vnútroštátnych právnych predpisoch sa deťom poskytuje príležitosť zohrávať proaktívnu úlohu, a to vyjadriť svoj názor a zapojiť sa do prijímania rozhodnutí.

6. Prístup k prostriedkom nápravy

V zákone o ochrane dieťaťa sa stanovuje, že dieťa má právo na právnu pomoc a odvolanie vo všetkých konaniach, ktoré majú vplyv na jeho práva alebo záujmy.

Deti bez právnej spôsobilosti môžu riešiť sťažnosti a právne odvolania prostredníctvom svojich rodičov alebo zákonných zástupcov, ktorí uplatňujú ich práva v ich mene. Právne predpisy poskytujú týmto zástupcom možnosť prijímať rozhodnutia, pričom sa zachováva najlepší záujem dieťaťa. V prípade detskej obete, ktorá sa rozhodne nezačať trestné stíhanie, to môže v jej mene urobiť prokurátor a začne sa prípravné konanie.

V prípade detí sa neuplatňujú osobitné pravidlá týkajúce sa právnej pomoci. Uplatňujú sa spoločné pravidlá zákona o právnej pomoci.

7. Budúci vývoj

Ministerstvo spravodlivosti pripravilo za účasti širokého okruhu zainteresovaných strán nový *zákon o odklone od trestného konania a o ukladaní disciplinárnych opatrení maloletým osobám*. Cieľom návrhu zákona je podporovať zákonné správanie maloletých osôb, ktoré porušili zákon, a zabezpečiť podporu ich integrácie do spoločnosti prostredníctvom ukladania disciplinárnych opatrení a ich zaradenia do vhodných vzdelávacích programov. V súlade s medzinárodnými normami a najlepšími postupmi sa návrhom zákona upravuje nový systém opatrení na zabezpečenie predchádzania sekundárnym a opakovaným trestným činom v prípade maloletých osôb, ktoré sa dopustili nezákonného správania.

Základným prvkom navrhovaných legislatívnych zmien je plánovaná možnosť využitia mediácie. Umožní sa tak zavedenie restoratívnej spravodlivosti pri odrádzaní mladistvých od trestného konania s cieľom dosiahnuť odstránenie škôd spôsobených nezákonným konaním a v čo najväčšej možnej miere napraviť vzťah medzi páchateľom, obeťou a spoločnosťou.

8. Rodinný život

Bulharské právne predpisy o osvojení boli revidované v dôsledku ratifikácie Dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach (Haagsky dohovor). V rámci zmien sa ako podmienka prijatia úplných osvojení zaviedol zápis osvojení a osvojiteľov do osobitných registrov. Výnimka z tohto pravidla sa predpokladala pri osvojení dieťaťa manželským partnerom a osvojení vnuka/vnučky starým otcom a starou matkou.

Podľa bulharských právnych predpisov osvojenie môže byť buď „úplné“, alebo „jednoduché“.

V prípade **úplného osvojenia** medzi osvojeným dieťaťom a jeho potomkami na jednej strane a osvojiteľom a jeho príbuznými na strane druhej vznikajú práva a povinnosti ako medzi príbuznými podľa pôvodu, pričom práva a povinnosti medzi osvojeným dieťaťom a jeho potomkami s ich príbuznými podľa pôvodu sa prerušujú.

V prípade **jednoduchého osvojenia** vznikajú práva a povinnosti ako medzi príbuznými podľa pôvodu len medzi osvojeným dieťaťom a jeho potomkami na jednej strane a osvojiteľom na strane druhej, pričom práva a povinnosti medzi osvojeným dieťaťom a jeho potomkami s ich príbuznými podľa pôvodu zostávajú zachované. Rodičovské práva a povinnosti prechádzajú na osvojiteľa.

Súdnictvo zohľadňujúce potreby detí v Bulharsku PDF (324 Kb) en

Posledná aktualizácia: 05/10/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.